

Փարիզու մէջ առջի հիւրանոցն ու աղքատանոցը շինեց: Ըս բարեպաշտական օրինակին հետեւեցան նաև ուրիշներն ալ ինչուան սրբոյն | ու գովիկոսի ատենը, որ սուրբ երկրէն դառնալէն ետքը 300 հոգի ազատեց իր զինուորներէն, որոնց Սարակինոսները աշուղնին փորեր էին: Թագաւորին աս օրինակին հետեւելով շատ հիւրանոցներ շինուեցան իրեն յաջորդներուն ատենը:

Հայտնի չգիտցուի թէ սուրբն Պաւլինոս հինգերորդ դարուն մէջ թէ Սաբինոս պապը եօթներորդ դարուն մէջ հնարեր են զանգակի սովորութիւնը՝ հաւատացեալները եկեղեցին կանչելու համար: Ինչուան ան ատեն կոչնակ կը դործածէին, որ եկեղեցւոյ սուրբ սպասներուն կարգը կը աւելուէր. անոր համար է որ հիմա զանգակներն ալ կ'օրհնեն: Օ անգալի սովորութիւնը 610^{ին} այնչափ քիչ էր, որ լյութարիոսի բանակը՝ երբոր պաշարեր էր Սան քաղաքը՝ զանգակներուն ահագին ձայնէն սարսափելով, պաշարուամբ լծողուց ու փախաւ:

Ի խարհքիս վրայ ամենէն մեծ զանգակը Սոսրուային մօտ վանքի մը մէջ է, որուն շրջապատն է կ'ըսեն 41 ոտնաչափ, և կը կշռէ 1400 կենդինը: Օ անգակին գտնուելէն քիչ տարի ետքը գտնուեցաւ նաև երգիւնը. ասոր ներդաշնակ ձայնը ժողովորդեան ձայնին հետ խառնուելով, արեւմտեան եկեղեցւոյ հանդէսները կը փառաւորուէին: Երեսնամեակէն իսպառ Վաղղիսցւոց Պեպինոս Թագաւորին երգիւն մը ընծայ ըրաւ 737^{ին}, և ամենէն առաջ Քոմիէիէնի եկեղեցին վայելեց աս գեղեցիկ գիւտը՝ որ արեւելքէն եկեր էր: Եւ թէ երբորդ դարէն ինչուան տասուրեքերորդ դարը ամենեւին երգիւն չշինուեցաւ Վաղղիայի մէջ:

() Գտակար գիւտ մըն է սագի փետուրով գիր գրելը՝ եղէգէ գրչի տեղ:

Ըս գիւտը գտնուելուն պէս՝ մէկէն շատցան աղուոր գրուածներ, ու գիտութիւնները աւելի արագ սկսան տարածուիլ:

Նոս դիտողութիւն մը պէտք է՝ դարերը իրարու հետ չշփոթելու համար: Ըս բարարարութեան ու տղատութեան ատենը քիչ մարդիկ ետեւէ կ'ըլլային նոր գիւտ գտնելու, և գիտները ընդհանրապէս անձնանօթ ու արհամարհեալ էին, ինչուան որ նոր գիտուած մը ու հարկաւորութիւն մը զիրենք դուրս չհանէր: Գրեթէ անկարելի է շատ գիւտներուն որոշ ժամանակը իմանալը, թէ որ ատեն հնարուած են, ինչպէս է երգիւնինը՝ որուն վրայ խօսեցանք, հոգմաղացքին ու մեծ ժամացոյցներունը, որոնց վրայ վերջը կը խօսինք, որ արեւելք գտնուեցան մեծին Վարդոսի ատենը, ու անկէ մէկ քանի հարիւր տարի ետքը բերուեցաւ նաև Վաղղիս:

ՕՐՏԱԿԱՐ ԳԻՒՏԵՐ

Ըս դիտողութիւն մը պէտք է՝

Թէ որ ազոխաջուրը՝ աղէկ շինուի, ինչուան տարի մը կրնայ դիմանալ. և իրեն թթուութեամբը ոչ միայն շատ կերակուրներ համեմուելու կուգայ, հապա նաև զովացուցիչ խմելքներ շինելու կը գործածուի, որ շատ առողջարար ու ախորժեկի կ'ըլլան երբոր մէջը քիչ մը շաքար ու ջուր խառնես: Իսկ աս ազոխաջուրը շինուելուն ու պահելուն կերպը աս է. չհասունցած՝ ազոխը առ, սխտորգուշի մէջ թթութեւ կերպով ծեծէ, ու կուտերը զգուշութեամբ մէջէն հանէ որ գէշ համ չտան. ետքը աս ծեծած ազոխը լաթի մը մէջ դիր ու սխմելով քամէ. անկէ ելած ջուրը շիշերու մէջ լեցու, ետքը առանց բերաննին

